

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA
KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa

Program przedmiotowy o strukturze spiralnej
w zakresie kwalifikacji

FRK.02. Wykonywanie fryzjerskich prac pomocniczych

wyodrębnionej w zawodzie

pracownik pomocniczy fryzjera 932920

Branża fryzjersko-kosmetyczna (FRK)

Autor: mgr Michał Furmaniak

Recenzenci:

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego mgr inż. Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu mgr Katarzyna Goljat

Ekspert: mgr Teresa Koszela

Polska Rama Kwalifikacji: 2

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Eurokreator s.c. Rafał Kunaszyk, Anna Kunaszyk

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa

1. Wprowadzenie	5
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych.....	10
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia	10
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	13
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	14
3. Cele kształcenia KUZ	14
4. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy fryzjerstwa	15
4.1. Cele ogólne przedmiotu	15
4.2. Cele szczegółowe przedmiotu	15
4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	15
4.4. Procedury osiągania celów kształcenia	16
4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	17
5. Ewaluacja programu KUZ.....	17
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	18
6.1. Wykaz literatury.....	18
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych.....	19
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	20
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu kursu	21

Kurs umiejętności zawodowych został opracowany dla tylko dla jednej części efektów kształcenia - jednostki efektów kształcenia (JEK) FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa.

1. Wprowadzenie

Kurs umiejętności zawodowych jest krótką formą kształcenia zawodowego z zakresu wybranych zagadnień podstawy programowej kształcenia w zawodach, w zakresie jednej części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji.

Od 1 września 2020 r. kształcenie na kursach umiejętności zawodowych, odbywa się w oparciu o program nauczania uwzględniający:

- podstawę programową kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego określoną w przepisach wydanych na podstawie art.46 ust. 1 Ustawy Prawo Oświatowe, w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo
- efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych określone w przepisach wydanych na podstawie art.46 ust. 1 Ustawy Prawo Oświatowe.

Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym, może być zwolniona z zajęć, które były już prowadzone w ramach ukończonego kursu umiejętności zawodowych.

Zwolnienie następuje po złożeniu wniosku przez zainteresowanego słuchacza i przedłożonego zaświadczenia o ukończeniu kursu. Takie rozwiązanie umożliwia stopniowe zdobywanie kwalifikacji poprzez uczenie się na krótszych kursach umiejętności zawodowych i możliwości zaliczenia efektów takiego kształcenia przy podejmowaniu dalszej nauki na kwalifikacyjnym kursie zawodowym. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej.

Kursy umiejętności zawodowych mogą być organizowane i prowadzone przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Możliwe formy kształcenia na kursie umiejętności zawodowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 652):

- dzienna – odbywa się przez 5 lub 6 dni w tygodniu;
- stacjonarna – odbywa się przez 3 lub 4 dni w tygodniu;
- zaoczna – odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni.

Opis zawodu z uwzględnieniem nowych technologii, oczekiwań pracodawców, dynamiki rozwoju branży fryzjersko-kosmetycznej

Zawód pracownik pomocniczy fryzjera jest zawodem usługowym należącym do branży fryzjersko-kosmetycznej, mieszczącym się w sferze usług publicznych. Absolwent kursu kształcącego w zakresie kwalifikacji *FRK.02. Wykonywanie fryzjerskich prac pomocniczych* powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- wykonywania prac związanych z przygotowaniem stanowiska pracy dla fryzjera;
- wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych i zmiany kształtu włosów;
- wykonywania prac porządkowych stanowiska pracy fryzjera oraz na terenie zakładu fryzjerskiego;
- wykonywania prac pomocniczych związanych z obsługą klientów w zakładzie fryzjerskim;
- wykonywania prac pomocniczych podczas wykonywania zabiegów strzyżenia, golenia oraz formowania zarostu;
- asystowania podczas wykonywania zabiegów zmiany koloru włosów;
- nabywania umiejętności z zakresu kompetencji personalnych, pracy zespołowej, odpowiedzialności za przydzielone zadania;
- wykonywania prac pomocniczych wspierających czynności wykonywane przez fryzjera;
- wykonywania prostych stylizacji fryzur.

Istotą zawodu jest posiadanie podstawowej wiedzy teoretycznej z dziedziny fryzjerstwa i praktycznej wykonywanie fryzjerskich prac pomocniczych, łączenie wiedzy teoretycznej oraz podstawowych umiejętności praktycznych oraz łączenie potrzeb i oczekiwań klienta oraz możliwości uczniów. W wyniku kształcenia absolwent branżowej szkoły I stopnia w zawodzie pracownik pomocniczy fryzjera posiada umiejętności miękkie w zakresie kluczowych kompetencji personalnych i społecznych, takich jak: przestrzegania zasad kultury i etyki w zawodzie, stosowania podstawowych technik radzenia sobie ze stresem, analizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych, planując drogę rozwoju zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wykonując zadania zawodowe oraz współpracując w zespole.

Odniesienie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy

Fryzjerstwo to dziedzina z przyszłością zarówno w kontekście pracy zawodowej, jak również w odniesieniu do codziennych potrzeb związanych z dbaniem o higienę i wygląd. Kształcenie w zawodzie pracownik pomocniczy fryzjera jest niezbędne i oczekiwane przez rynek pracy. W Polsce brakuje osób wykonujących prace fizyczne – od pracowników najniższego szczebla do wykwalifikowanych specjalistów. Z analiz prowadzonych przez barometry zawodów wynika zwiększający się udział zawodów deficytowych. Zapotrzebowanie pracodawców na wykwalifikowanych pracowników jest w ich przypadku duże, a podaż pracowników chętnych do podjęcia zatrudnienia i mających odpowiednie kwalifikacje – niewielka.

Obowiązki organizatorów kwalifikacyjnych kursów zawodowych w stosunku do okręgowej komisji egzaminacyjnej

Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy jest obowiązany poinformować okręgową komisję egzaminacyjną o rozpoczęciu kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia tego kształcenia. Informacja powinna zawierać:

- 1) oznaczenie podmiotu prowadzącego kwalifikacyjny kurs zawodowy;
- 2) nazwę i symbol cyfrowy zawodu, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego, oraz nazwę i oznaczenie kwalifikacji, zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w zakresie której jest prowadzone kształcenie;
- 3) termin rozpoczęcia i zakończenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego;
- 4) liczbę słuchaczy kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy powinien zakończyć się nie później niż na 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego.

Wymagania wstępne dla słuchaczy

Uczestnikami kursu umiejętności zawodowych mogą być:

- osoby dorosłe, które spełniły obowiązek szkolny;

oraz w uzasadnionych przypadkach inne osoby, które spełniają poniższe warunki:

- osoby niepełnoletnie, które ukończyły gimnazjum, mają skończone 15 lat, ale ze względów zdrowotnych lub spowodowanych sytuacją życiową nie mogą podjąć nauki w szkole ponadgimnazjalnej;
- osoby spełniające warunki określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2017 r. w sprawie przypadków, w których do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat, oraz przypadków, w których osoba, która ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową, może spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie na kwalifikacyjny kurs zawodowy (Dz.U. 2017 poz. 1562 z późn. zm.).

Kurs umiejętności zawodowych jest bezpłatną, pozaszkolną formą kształcenia ustawicznego adresowaną do osób dorosłych, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Uczestnikami kursu mogą zostać osoby dorosłe (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół – szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych;
- absolwenci studiów wyższych, którym zdobyty zawód nie daje możliwości zatrudnienia;
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę.

- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego wskazuje szczególne wymagania wstępne dla uczestników kursu umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji *FRK.02. Wykonywanie fryzjerskich prac pomocniczych*, uczestnikami kursu umiejętności zawodowych mogą być wyłącznie osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczestnikami kursu umiejętności zawodowych mogą być osoby posiadające zaświadczenie wydane przez lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniona jest dana kwalifikacja.

Forma i zakres współpracy z pracodawcami

Dla poszczególnych przedmiotów oraz działów programowych proponowane formy i zakres współpracy w pracodawcami są uzależnione od specyfiki zajęć edukacyjnych oraz wymagań podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie kwalifikacji.

W zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych proponowane formy i zakres współpracy to:

- konsultacje w zakresie tematyki zajęć ze szczególnym uwzględnieniem wiadomości i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców ze względu na specyfikę lokalnego rynku pracy oraz ze względu na postęp techniczny i wprowadzanie innowacyjnych branżowych rozwiązań w treści kształcenia,
- współpraca przy diagnozowaniu wiedzy i umiejętności nabytych przez słuchaczy kursu,
- realizacji wycieczek zawodowych i wizyt studyjnych uzupełniających realizowany program kursu,
- doposażanie pracowni i warsztatów szkolnych w nowoczesne branżowe środki dydaktyczne,

ponadto w zakresie kształcenia praktycznego optymalna forma i zakres współpracy to:

- realizacja zajęć praktycznych w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców.

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych jest to program przedmiotowy o strukturze spiralnej.

Strukturę programu nauczania kursu umiejętności zawodowych określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2019 poz. 652). Zgodnie z którym kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych prowadzi się na podstawie programu nauczania, który zawiera:

- nazwę formy kształcenia;
- czas trwania, liczbę godzin kształcenia i sposób jego organizacji;

- wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy, które w przypadku słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych i uczestników kursów umiejętności zawodowych uwzględniają także szczególne uwarunkowania związane z kształceniem w danym zawodzie lub kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, określone w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego;
- cele kształcenia i sposoby ich osiągania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub uczestników kształcenia w formach pozaszkolnych, w zależności od ich potrzeb i możliwości;
- plan nauczania określający nazwę zajęć oraz ich wymiar;
- treści nauczania w zakresie poszczególnych zajęć;
- opis efektów kształcenia;
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych;
- sposób i formę zaliczenia.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają:

- dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między słuchaczami lub uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
- materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
- bieżącą kontrolę postępów w nauce słuchaczy lub uczestników, weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez podmiot prowadzący kształcenie;
- bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych są obowiązane zorganizować szkolenie dla słuchaczy lub uczestników przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, dotyczące metod i zasad kształcenia oraz obsługi wykorzystywanego oprogramowania.

Zaliczenie kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie może odbywać się z wykorzystaniem tych metod i technik.

Zajęcia praktyczne i laboratoryjne realizowane w ramach kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Współpraca przy opracowaniu programu

Program kursu umiejętności zawodowych został opracowany we współpracy ze szkołami branżowymi branży fryzjersko-kosmetycznej oraz placówkami kształcenia zawodowego i ustawicznego z województwa lubelskiego oraz małopolskiego.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Na etapie grupowania efektów kształcenia jednym z przyjętych kryteriów do grupowania jest możliwość kształcenia na odległość.

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy Ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep.	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ew	20	1) wymienia funkcje skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) wymienia funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) identyfikuje elementy budowy włosów 6) identyfikuje rodzaje owłosienia 7) opisuje budowę fizyczną i chemiczną włosów 8) wymienia rodzaje wiązań chemicznych we włosach	x
2) analizuje wygląd klienta ek	20	1) wskazuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) identyfikuje rodzaje profilu twarzy 3) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 4) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta w odniesieniu do kanonu 5) określa proporcje twarzy i głowy klienta 6) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 7) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne	x
3) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	20	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory, 2) identyfikuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów 3) rozpoznaje zastosowanie bielizny zabiegowej ochronnej	x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	60		
1) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej	-	1) wymienia zasady etyczne wchodzące w skład kodeksu zawodowego fryzjera	x

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy Ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep.	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
kp		2) stosuje zasady uczciwości, sumienności, rzetelności i lojalności w wykonywaniu obowiązków zawodowych 3) przestrzega zasad etycznych i prawnych związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych	
2) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem kp	-	1) określa przyczyny i skutki stresu w sytuacjach zawodowych 2) identyfikuje u siebie symptomy stresu 3) rozróżnia rodzaje sytuacji trudnych wpływających na występowanie stresu	x
3) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe kp	-	1) planuje drogę rozwoju zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa 2) stosuje zdobytą wiedzę w działaniach praktycznych	x
4) współpracuje w zespole kp	-	1) wyjaśnia pojęcia: zespół, praca zespołowa, lider 2) wymienia zasady zachowań asertywnych 3) wskazuje zasady efektywnej komunikacji ze współpracownikami	x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	-		

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych.

Kurs umiejętności zawodowych może rozpocząć się w dowolnym momencie danego semestru.

Proponowany całkowity czas trwania kursu w formie dziennej lub stacjonarnej 1 miesiąc.

Tabela 2 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez organizatora kursu	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa	1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ew	1) wymienia funkcje skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) wymienia funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) identyfikuje elementy budowy włosów 6) identyfikuje rodzaje owłosienia 7) opisuje budowę fizyczną i chemiczną włosów 8) wymienia rodzaje wiązań chemicznych we włosach	Podstawy fryzjerstwa	20	Miesiąc 1
	2) analizuje wygląd klienta ek	1) wskazuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) identyfikuje rodzaje profilu twarzy 3) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 4) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta w odniesieniu do kanonu 5) określa proporcje twarzy i głowy klienta 6) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 7) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne		20	
	3) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory, 2) identyfikuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów 3) rozpoznaje zastosowanie bielizny zabiegowej ochronnej		20	

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
Podstawy fryzjerstwa	60		<div>Efekty kształcenia</div> <div> 1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ew 2) analizuje wygląd klienta ek 3) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek </div>	<div>Kryteria weryfikacji</div> <div> 1) wymienia funkcje skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) wymienia funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) identyfikuje elementy budowy włosów 6) identyfikuje rodzaje owłosienia 7) opisuje budowę fizyczną i chemiczną włosów 8) wymienia rodzaje wiązań chemicznych we włosach 1) wskazuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) identyfikuje rodzaje profilu twarzy 3) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 4) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta w odniesieniu do kanonu 5) określa proporcje twarzy i głowy klienta 6) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 7) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne 1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory, 2) identyfikuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów 3) rozpoznaje zastosowanie bielizny zabiegowej ochronnej </div>

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

W tabeli podano liczę godzin zajęć edukacyjnych dla formy dziennej. Inne możliwe formy kształcenia to forma stacjonarna, zaoczna.

Możliwa jest realizacja wszystkich treści (efektów) kształcenia w zakresie kształcenia teoretycznego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Czas trwania kursu 1 miesiąc (dla formy dziennej), liczba godzin niezbędna do realizacji programu nauczania 60 godz.

Tabela 4 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Podstawy fryzjerstwa	60	Kształcenie teoretyczne
Łączna liczba godzin zajęć	60	

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Zajęcia praktyczne i laboratoryjne realizowane w ramach kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

Uwagi o realizacji zajęć/przedmiotów:

- zalecana kolejność realizacji zgodna z planem kwalifikacyjnego kursu zawodowego;
- zalecane miejsca realizacji wskazane w szczegółowych warunkach realizacji dla poszczególnych przedmiotów;
- brak wymagań w zakresie sezonowości prowadzenia prac.

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- wykorzystywanie podstaw fryzjerstwa w pracy pracownika pomocniczego fryzjera.

4. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy fryzjerstwa

4.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- poznanie anatomii oraz fizjologii włosów i skóry głowy,
- poznanie zadań analizowania wyglądu klienta,
- poznanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów oraz bielizny zabiegowej i ochronnej do wykonywania zabiegów fryzjerskich.

4.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- określanie anatomii oraz fizjologii włosów i skóry głowy,
- analizowanie wyglądu klienta,
- rozpoznawanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów oraz bielizny zabiegowej i ochronnej do wykonywania zabiegów fryzjerskich

4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Podstawy anatomii oraz fizjologii włosów i skóry głowy.	20	1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy	1) wymienia funkcje skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) wymienia funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) identyfikuje elementy budowy włosów 6) identyfikuje rodzaje owłosienia 7) opisuje budowę fizyczną i chemiczną włosów 8) wymienia rodzaje wiązań chemicznych we włosach
Zasady analizowania wyglądu klienta.	20	2) analizuje wygląd klienta	1) wskazuje cechy kształtów twarzy i głowy

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			2) identyfikuje rodzaje profilu twarzy 3) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 4) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta w odniesieniu do kanonu 5) określa proporcje twarzy i głowy klienta 6) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 7) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne
Aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich.	20	3) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory, 2) identyfikuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów 3) rozpoznaje zastosowanie bielizny zabiegowej ochronnej

Wszystkie treści (efekty) kształcenia, które są możliwe do zrealizowania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

4.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z tematyką bezpieczeństwa i higieny pracy oraz działalności zawodowej. Warto też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie. Zastosowanie metod podających możliwe z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość (np. spotkania on-line, webinaria, e-podręczniki, materiały opracowane w postaci elektronicznej).

Obudowa dydaktyczna

Zestawy ćwiczeń, karty pracy, czasopisma branżowe, plansze, prezentacje multimedialne o tematyce fryzjerskiej, filmy szkoleniowe, foliogramy, pakiety edukacyjne, foldery, komputer z dostępem do Internetu.

Obudowa dydaktyczna w zakresie przedmiotu umożliwiające stosowanie metod i technik kształcenia na odległość.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni podstaw fryzjerstwa, wyposażonej w: stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, z drukarką, ze skanerem i z projektorem multimedialnym oraz z pakietem programów biurowych.

Wyposażenie w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz aplikacje umożliwiające stosowanie metod i technik kształcenia na odległość.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Forma i zakres współpracy z pracodawcami

Konsultacje w zakresie tematyki zajęć ze szczególnym uwzględnieniem wiadomości i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców ze względu na specyfikę lokalnego rynku pracy oraz ze względu na postęp techniczny i wprowadzanie innowacyjnych branżowych rozwiązań w treści kształcenia, współpraca przy diagnozowaniu wiedzy i umiejętności nabytych przez słuchaczy kursu, realizacji wycieczek zawodowych i wizyt studyjnych uzupełniających realizowany program kursu, doposażanie pracowni w nowoczesne branżowe środki dydaktyczne.

4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchaczy powinno odbywać się przez cały czas realizacji zajęć na podstawie określonych kryteriów. Systematyczna kontrola i ocena dostarczy nauczycielowi informacji o wynikach swoich działań, umożliwi skuteczne kierowanie przebiegiem procesu nauczania oraz dostarczy słuchaczom informacji zwrotnej o poziomie opanowania wiadomości i umiejętności. Do sprawdzania i oceniania osiągnięć słuchaczy proponuje się stosować: sprawdziany ustne i pisemne, testy wielokrotnego wyboru i pytania otwarte oraz obserwację czynności słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń praktycznych. Ocena osiągnięć powinna aktywizować i mobilizować słuchaczy do nauki, motywować do zdobywania wiedzy oraz wpływać na kształtowanie dyscypliny, pracowitości i odpowiedzialności za wykonywaną pracę.

Dla treści realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość, w celu sprawdzenia osiągnięć edukacyjnych, można zastosować testy interaktywne lub inne metody zaproponowane przez prowadzącego zajęcia.

Indywidualizacja pracy ze słuchaczami/uczestnikami

Wymagania edukacyjne, metody oraz środki dydaktyczne i formy kształcenia, powinny być odpowiednio dobrane do potrzeb i możliwości słuchaczy.

5. Ewaluacja programu KUZ

W odniesieniu do programu nauczania ewaluacja to próba ustalenia odpowiedzi na pytania typu:

- czy program jest możliwy do realizowania, a jeśli tak, to jakie czynniki sprzyjają, a jakie utrudniają realizację programu?
- czy i w jakim stopniu cele określone przez program zostały osiągnięte?
- jakie powinny być warunki osiągania zamierzonych celów?
- jakie są ewentualne uboczne następstwa (dodatnie i ujemne) realizacji programu?
- jakie czynności należy wykonać dla udoskonalenia programu?

Ewaluacja programu nauczania jest badaniem i oceną samego programu oraz efektów jego realizacji zorientowanym na: osiągnięcie zamierzonych celów (z uwzględnieniem tzw. efektów ubocznych), warunki realizacji programu i analizę zmiennych mających wpływ na tę realizację oraz określenie sposobu optymalizacji i modernizacji programu. Ewaluacja programu jest zabiegiem złożonym, trudnym, czasochłonnym, lecz bardzo potrzebnym. Wyniki ewaluacji uzasadniają potrzebę określonych zmian w programie nauczania i wytyczenie kierunków jego systematycznej modernizacji.

Tabela 6 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa			
2) analizuje wygląd klienta ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik- wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.
3) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik- wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- 1) B. Feist, T. Kulikowska-Jakubik, M. Richter, Fryzjerstwo wraz z poradami kosmetycznymi.
- 2) Z. Sumirska, Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie fryzjer.
- 3) Z. Sumirska, Nowoczesna stylizacja.
- 4) G. Luhr, Stylizacja- elementy projektowania fryzur.

- 5) T. Kulikowska-Jakubik, M. Richter, Egzamin zawodowy.
- 6) M. Hulksen, H. Korekamp, B. Wiggelinghoff, D. Gortatewicz, Higiena.
- 7) Praca zbiorowa, Nowe fryzjerstwo.
- 8) Z. Sumirska, D. Gortatewicz, Nowoczesne fryzjerstwo.
- 9) Z. Sumirska, A. Bernat, M. Kostrzewska, Nowoczesna stylizacja – kolor, forma, styl.
- 10) D. Gortatewicz Higiena, B. Feist, T. Kulikowska-Jakubik, M. Richter, Fryzjerstwo podstawy.
 - I. Suligowska, M. Suligowska, Z. Sumirska, M. Kostrzewska, Nowoczesne fryzjerstwo – chemia, technologie, techniki.
- 11) Z. Sumirska, I. Suligowska, M. Suligowska, J. Sońta, Nowoczesne zabiegi fryzjerskie.
- 12) T. Kulikowska-Jakubik, M. Richter, Techniki fryzjerskie zmiany koloru włosów.
- 13) T. Kulikowska-Jakubik, M. Richter, Techniki fryzjerskie pielęgnacji włosów.
- 14) T. Kulikowska-Jakubik, M. Richter, Techniki fryzjerskie strzyżenia włosów, formowania fryzur i ondulowania.
- 15) G. Buhmann, I. Feigel, B. Freidewold, B. Jung, G. Lühr, A. Strecker, B. Wiggelinghoff (opracowanie B. Wach-Mińkowska i D. Gortatewicz), Fryzjerstwo. Tom I. Podstawy fryzjerstwa.
- 16) G. Buhmann, I. Feigel, B. Freidewold, B. Jung, G. Lühr, A. Strecker B. Wiggelinghoff (opracowanie B. Wach-Mińkowska i D. Gortatewicz), Fryzjerstwo. Tom II. Techniki fryzjerskie.
- 17) Czasopisma branżowe.

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Przedmiot: Podstawy fryzjerstwa

Zestawy ćwiczeń, karty pracy, czasopisma branżowe, plansze, prezentacje multimedialne o tematyce fryzjerskiej, filmy szkoleniowe, foliogramy, pakiety edukacyjne, foldery, komputer z dostępem do Internetu.

Obudowa dydaktyczna w zakresie przedmiotu umożliwiające stosowanie metod i technik kształcenia na odległość.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Proponuje się system ocen, według następującej skali z poszczególnych zajęć edukacyjnych:

- stopień celujący - 6;
- stopień bardzo dobry - 5;
- stopień dobry - 4;
- stopień dostateczny - 3;
- stopień dopuszczający - 2;
- stopień niedostateczny - 1.

Forma i sposób zaliczenia poszczególnych zajęć edukacyjnych przewidzianych w planie nauczania zależy od specyfiki nauczanych treści kształcenia i może być:

- ustna;
- pisemna;
- praktyczna.

Wyboru formy zaliczenia dokonują nauczyciele/instruktorzy prowadzący obowiązkowe zajęcia edukacyjne, przewidziane w planie nauczania kursu umiejętności zawodowych, przed rozpoczęciem zajęć.

Uczestnicy kursu są informowani o formie zaliczenia poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, przewidzianych w planie nauczania na pierwszych zajęciach.

Warunki zaliczenia kursu umiejętności zawodowych:

- uczęszczanie na zajęcia edukacyjne, przewidziane w planie nauczania, w wymiarze co najmniej 50% czasu przeznaczonego na te zajęcia;
- uzyskanie ocen wyższych niż niedostateczne z zaliczeń przeprowadzanych z poszczególnych zajęć edukacyjnych, określonych w planie nauczania;
- w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z zaliczenia słuchacz kursu może poprawiać ocenę w formie i terminie ustalonym z nauczycielem/instruktorem prowadzącym zajęcia edukacyjne, przewidziane w planie nauczania.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Zaświadczenia określa załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2019 poz. 652).

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu kursu

Tabela 7 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 8 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy	1) wymienia funkcje skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) wymienia funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) identyfikuje elementy budowy włosów 6) identyfikuje rodzaje owłosienia 7) opisuje budowę fizyczną i chemiczną włosów 8) wymienia rodzaje wiązań chemicznych we włosach	Podstawy anatomii oraz fizjologii włosów i skóry głowy.
2) analizuje wygląd klienta	1) wskazuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) identyfikuje rodzaje profilu twarzy 3) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 4) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta w odniesieniu do kanonu 5) określa proporcje twarzy i głowy klienta 6) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 7) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne	Zasady analizowania wyglądu klienta.

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
FRK.02.2. Podstawy fryzjerstwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
3) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich	8) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory, 9) identyfikuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów 10) rozpoznaje zastosowanie bielizny zabiegowej ochronnej	Aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory oraz bieliznę zabiegową i ochronną do wykonywania zabiegów fryzjerskich.